

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลบ้านกุ่ม
ปี ๒๕๖๘-๒๕๗๒

สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๘ – ๒๕๗๒ ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี ๒๕๖๘

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

2.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

1.ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบ้านกุ่มตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอบางบาล อยู่ห่างจากอำเภอบางบาลประมาณ 21 กิโลเมตร ไปทางถนนลาดยาง พื้นที่ทั้งหมดของตำบลบ้านกุ่มมีพื้นที่ทั้งหมด 9,023 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 7,737 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 85.74 ของพื้นที่ทั้งหมด

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อดำบลบางเสด็จ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง
ทิศใต้	ติดต่อดำเภอพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อบางปะหัน
ทิศตะวันตก	ตำบลบางชะนี อ.บางบาล

2.สภาพภูมิประเทศ

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลบางบาล มี 9,023 ไร่แบ่งออกเป็น

1. พื้นที่ทำการเกษตร 7,737 ไร่
 - พื้นที่ทำนา 4,728 ไร่
 - พื้นที่ทำสวน 67 ไร่
 - พื้นที่สวนผัก 41 ไร่
 - พื้นที่อื่น ๆ - ไร่

3. แหล่งน้ำ

ตำบลบ้านกุ่มมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ๆ มี 5 แห่ง คือ

1. แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแหล่งน้ำแกนกลางของตำบลในการเพาะปลูกและอุปโภค
2. คลองส่งน้ำชลประทานมหाराช ผ่านตั้งแต่หมู่ 1-9
3. คลองบางกุ่ม เป็นคลองซึ่งมีน้ำตลอด ผ่านท้ายหมู่ 9
4. คลองบางตาลี อยู่ที่หมู่ 4
5. คลองบางกลาง อยู่ที่หมู่ 5

4.ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปี จากสถิติปี 2559 - 2563 ของอำเภอบางบาล ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 805.3 มม. ซึ่งมีการกระจายตัวของฝนในช่วงแต่ละเดือน ช่วงเดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

5.เส้นทางคมนาคม

ตำบลบ้านกุ่มใช้ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ แต่ส่วนมากจะใช้ทางบกเพราะมีถนนลาดยาง ผ่านทางหลังบ้านและมีถนนลาดยางเข้ามาในหมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านจะใช้เส้นทางคมนาคมนี้ในการไปมา

ติดต่อกับที่อื่น ๆ มีรถโดยสารประจำทางหมู่บ้านวิ่ง ไป - กลับ จากตำบลบ้านกลุ่มถึงจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา นอกจากนี้

ยังสามารถไปอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทองได้สะดวกเพราะมีรถโดยสารผ่านภายในตำบลทุกหมู่บ้าน
สามารถติดต่อกันได้สะดวก

6.ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ตำบลบ้านกลุ่ม มี 2 ชุดดิน คือ

ชุดดินที่ 6 ชุดดินอยุธยา เหมาะสมดีสำหรับปลูกข้าว แต่มีปัญหาเรื่องดินเปรี้ยว
เหมาะสมน้อยสำหรับพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

ชุดที่ 16 ชุดดินราชบุรี เหมาะสมดีสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม เหมาะสมน้อย
กับพืชไร่ มีปัญหาเรื่องการระบายน้ำ

ข้อมูลสาธารณูปโภค (ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์)

ตำบลบ้านกลุ่มมีประปาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน มีไฟฟ้า ทุกหมู่ และมีโทรศัพท์ทั้งโทรศัพท์
บ้านและตู้โทรศัพท์สาธารณะ

ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ

- โรงเรียนประถมศึกษา	1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 6
- สถานีอนามัย	1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 6
- วัด	1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 7
- บ่อน้ำบาดาล	1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 6
- บ่อน้ำฝน	1 แห่ง อยู่หมู่ที่ 6

ภัยธรรมชาติ

- น้ำท่วม

2.2 ข้อมูลด้านชีวภาพ

พันธุ์พืชที่ปลูก/พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- ข้าว	พันธุ์ปิ่นแก้ว 56, กข47, กข41
- มะม่วง	พันธุ์เขียวเสวย น้ำดอกไม้ แก้ว ฟ้าลั่น
- มะพร้าว	พันธุ์พื้นเมือง
- ถั่วเขียว	พันธุ์พื้นเมือง, ถั่วเขียวหอม
- โค	พันธุ์ลูกผสมอินโดบราบัน อินโดราซาล

- กระบือ
- เป็ด
- ไก่ ส่วนใหญ่เป็นไก่พื้นเมือง

การใช้ที่ดิน

เกษตรกรในตำบลบ้านกลุ่มส่วนใหญ่ จะมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและมีเช่าเป็นบางส่วน จำนวนมากกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด ส่วนใหญ่จะเช่าที่ดินทำการเกษตร

ระบบการผลิต

ปฏิทินการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

ชนิดพืช	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.
ข้าวนาปี	→				←							
ไม้ผล	←											→
พืชผัก	←		→									
สัตว์	←											→

เทคโนโลยีการผลิต (การใช้ปุ๋ยและสารเคมี ฯลฯ)

เทคโนโลยีการผลิตของตำบลบ้านกลุ่มในด้านของปุ๋ยเคมีและสารขณะนี้จะแนะนำให้เกษตรกรผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพใช้เอง เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาแพง และยังเป็นการทำลายดินให้เสื่อมสภาพ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และจะชี้ให้เกษตรกรเห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของการทำน้ำหมักชีวภาพใช้เอง ชี้ให้เกษตรกรเห็นถึงประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับ

ปริมาณผลผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาปี พื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ยประมาณ 625 กก./ไร่ และมีพื้นที่การทำนาปรังประมาณ ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 900 กก./ไร่

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ขนาดการถือครองที่ดิน

ขนาดการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านกลุ่มจะถือครองที่ดินประมาณครอบครัวละ 8-10 ไร่

สิทธิในที่ดินทำกิน

- มีที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด 127 ครอบครัว

- เช่าที่ดินบางส่วน 201 ครัวเรือน
- เช่าที่ดินทั้งหมด 86 ครัวเรือน

จำนวนแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยแรงงานและแม่บ้านที่อยู่เป็นจำนวนมาก สำหรับประชากรที่อยู่ในช่วงวัยเกษตรกร (10-25 ปี) จะมีอยู่ไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียน นักศึกษา และรับจ้างทำอิฐ จึงทำให้การรวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรทำได้ยาก

รายได้รายจ่ายของครัวเรือน

ตำบลบ้านกุ่มรายได้เฉลี่ยของราษฎรจะอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อาชีพรับจ้างจะมีรายได้เฉลี่ย ประมาณ 16,000 - 25,000 บาท/ครัวเรือน/ปี ครัวเรือนที่มีอาชีพทำการเกษตรจะมีรายได้เฉลี่ย ประมาณ 30,000 - 40,000 บาท/ครัวเรือน/ปี

เป้าหมายการทำฟาร์ม

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านกุ่มจะมีการทำนาและเลี้ยงสัตว์

เทคนิคและวิธีการผลิต

ตำบลบ้านกุ่มมีการนำเทคโนโลยีและวิธีการผลิตใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการทำการเกษตรต่าง ๆ เช่น ทำน้ำหมักชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีและการทำสารสกัดชีวภาพแทนการใช้สารเคมี

ผลผลิตเฉลี่ย ราคา ต้นทุนการผลิต

จำนวนปี	รายการ	เฉลี่ยของตำบล
		บาท/ไร่
	- ค่าไถ 2 ครั้ง	500
	- ค่าพันธุ์	500
	- ค่าจ้างหว่านไถละ	60
	- ค่าปุ๋ยเคมี 16-20-0 ไถละ 50 กก.	760
	- ค่าสารเคมี (วัชพืช)	60
	- ค่าจ้างฉีดสารเคมี	60
	- ค่าจ้างเกี่ยว	500
	- ค่าขนส่งถึงโรงสี	200
	- ค่าเช่านาละ 2,000 บาท ทำ 2 ครั้ง	1,000
	รวมค่าใช้จ่าย	3,640 บาท
	ราคาขาย (บาท/เกวียน)	7,300 บาท

นาปีผลผลิตเฉลี่ย	625 กก./ไร่	
ขายได้	4,562.5 บาท	
กำไรสุทธิ	922.5 บาท	
ข้าวนาปรัง รายการ		เฉลี่ยของตำบล
		บาท/ไร่
- ค่าพันธุ์ 25 กก.		620
- ค่าไถ		450
- ค่าปุ๋ย		800
- ฮอร์โมน (2 ครั้ง)		90
- ค่าสารเคมี (วัชพืช)		450
- ค่าสารเคมี (แมลง)		285
- ค่าสูบน้ำ		1,000
- ค่าเกี่ยว		500
- ค่าขนส่ง		200
- ค่าเช่านาไร่ละ 2,000 บาท ทำ 2 ครั้ง		1,000
รวมค่าใช้จ่าย	5,395 บาท	
ราคาขาย (บาท/เกวียน)	7,500 บาท	
นาปรังผลผลิตเฉลี่ย	942 กก./ไร่	
ขายได้	7,065 บาท	
กำไรสุทธิ	1,670 บาท	

ไม้ผล

กล้วยหอม

- ค่าหน่อพันธุ์ 400x15	6,000 บาท
- ปุ๋ย 15-15-15 1 ลูก	920 บาท
- ค่าปุ๋ยยูเรีย	760 บาท
- ค่าสูบน้ำ	2,500 บาท
- ค่าฟุราดาน	360 บาท
- ค่าไม้ค้ำ	3,200 บาท
รวมค่าใช้จ่าย	13,740 บาท

ขายเฉลี่ย $150 \times 400 = 60,000$ บาท

กำไรสุทธิ $60,000 - 13,740 = 46,260$ บาท

ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาดแหล่งรับซื้อผลผลิต)

ข้าว { 90% พ่อค้าจากที่อื่นและท้องถิ่น
10% เก็บไว้ทำพันธุ์

พืชผัก { 90% ขายในตลาด, ขายส่ง
10% บริโภคและเก็บไว้ทำพันธุ์

ไม้ผล { 70% ขายในตลาด, ขายส่ง
30% บริโภค ถนอมอาหารไว้

ภาวะหนี้สิน

- หนี้ในระบบ
- หนี้นอกระบบ

กองทุนหมู่บ้านและผลการดำเนินการ

ตำบลบ้านกลุ่มมีกองทุนหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน รวม 9 กองทุน ผลการดำเนินการอยู่ในเกณฑ์ดี สมาชิกของกองทุนดำเนินการตามข้อบังคับของกองทุน

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

จำนวนประชากรและครัวเรือน

ประชากรในตำบลบ้านกลุ่มมีการตั้งบ้านเรือนกระจายเรียงไปตามความยาวของแม่น้ำมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,286 ครัวเรือน มีครัวเรือนเกษตรกร 324 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.19 ของครัวเรือนทั้งหมด ประชากรทั้งหมด 3,782 คน ชาย 1,826 คน หญิง 1,956 คน

พื้นที่/สภาพการถือครอง

สภาพการถือครองที่ดินของตำบลบ้านกลุ่ม จะถือครองที่ดินครอบครัวยุคประมาณ 8 - 10

ไร่

ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชนรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ราษฎรของตำบลบ้านกุ่มจะมีรูปแบบการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนไปตามความยาวของแม่น้ำ

ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม อิทธิพลทางความคิด (ค่านิยม)

ขนบธรรมเนียมประเพณี ตำบลบ้านกุ่ม จะเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน จะมีการประกอบพิธีกรรมตามวันสำคัญ ๆ ทางศาสนา เช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา - ออกพรรษา งานบุญต่าง ๆ ฯลฯ

ศาสนาสิ่งยึดเหนี่ยวและข้อห้ามต่าง ๆ

ราษฎรในตำบลบ้านกุ่มนับถือศาสนาพุทธ

การศึกษา

มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดจุฬามณี

ผู้นำตามธรรมชาติกลุ่มตามธรรมชาติ

- กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน
- เจ้าอาวาส
- ผู้ทรงคุณวุฒิ
- ข้าราชการบำนาญ

การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

- กลุ่มก้านรูป
- กลุ่มแปรรูป
- กลุ่มผลิตน้ำดื่ม

องค์กรในชุมชน

องค์กรในชุมชนของตำบลบ้านกุ่ม ได้แก่

- กองทุนหมู่บ้าน
- กลุ่มเกษตรกร
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
- กลุ่มยุวเกษตรกร
- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
- กลุ่ม อสม.

กองทุน

ในตำบลบ้านกุ่มมีกองทุน ดังนี้

- กองทุนหมู่บ้าน 9 กองทุน

ภูมิปัญญา

- ทำการกั้นรูป
- แพทย์แผนโบราณ
- การทำเครื่องจักสานจากไม้ไผ่
- ทำเรือจั่ว
- การทำขนมไทย
- การแกะสลักหน้าบรรณโบสถ์ (ช่างสิบหมู่)
- หมอทำขวัญนาคน, ขวัญเสา, ตั้งศาลพระภูมิ
- ทำดอกไม้จันทน์

สถานการณ์ของชุมชน

3.1 ปัญหาของชุมชน

ด้านกายภาพ

- ระบบน้ำประปา
- ดินเสื่อมสภาพ (ปรับปรุงดิน)
- ถนนชำรุด
- ไฟฟ้าสาธารณะ
- ระบบน้ำชลประทานในฤดูแล้ง

ด้านชีวภาพ

- ปัจจัยการผลิตราคาแพง
- พันธุ์ข้าว
- ศัตรูพืชระบาด
- สุขภาพ
- ขาดเงินทุน

ด้านเศรษฐกิจ

- ราคาข้าวตกต่ำ
- ดอกเบี้ยสูง

ด้านสังคม

- มาตรฐานการศึกษา
- ลานกีฬา

ด้านกายภาพ	ด้านชีวภาพ	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
1. ระบบประปา 2. ดินเสื่อมคุณภาพ 3. ถนนชำรุด 4. ไฟฟ้าสาธารณะ 5. ระบบน้ำชลประทาน ในฤดูแล้ง	1. ป้างัยการผลิตราคา แพง 2. พันธุ์ข้าว 3. ศัตรูพืชระบาด 4. สุขภาพ 5. ขาดเงินทุน	1. ราคาข้าวตกต่ำ 2. ดอกเบี้ยสูง	1. มาตรฐานการศึกษา 2. ลานกีฬา

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

1. ระบบประปา
2. ดินเสื่อมคุณภาพ (ปรับปรุงดิน)
3. ป้างัยการผลิตราคาแพง
4. พันธุ์ข้าว
5. ราคาข้าวตกต่ำ
6. ศัตรูพืชระบาด
7. ถนนชำรุด
8. ไฟฟ้าสาธารณะ
9. ระบบน้ำชลประทานในฤดูแล้ง
10. สุขภาพ
11. ขาดเงินทุน
12. มาตรฐานการศึกษา
13. ดอกเบี้ยสูง
14. ลานกีฬา

3.2 ศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)

1. การทำก้านรูป
2. การทำน้ำดื่ม
3. การทำปุ๋ยและสารสกัดชีวภาพ
4. ทำเรือจิว
5. แพทย์แผนโบราณ
6. การทำขนมไทย

7. การทำเครื่องจักรสานจากไม้ไผ่
8. การแกะสลักหน้าบรรณโบสถ์ (ช่างสิบหมู่)
9. หมอทำขวัญนาค, ขวัญเสา, ตั้งศาลพระภูมิ
10. ทำดอกไม้จันทน์

3.3 วิสัยทัศน์ของชุมชน

ฝันของบุคคล

1. ฝันอยากรวย
2. ฝันอยากหมดหนี้
3. ฝันอยากให้อีกเป็นคนดี

ฝันของชุมชน

1. อยากให้ตำบลบ้านกลุ่มเจริญ
2. น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี
3. อยากให้ตำบลบ้านกลุ่มมีแหล่งท่องเที่ยว
4. อยากให้คนในตำบลบ้านกลุ่มเป็นคนดี
5. อยากให้มีเครื่องสูบน้ำทางการของตำบลบ้านกลุ่ม
6. อยากได้ลานตากข้าวและโรงสีชุมชน
7. อยากให้เทศบาลย้ายมาอยู่ที่ตำบลบ้านกลุ่ม
8. อยากได้สะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา

ฝันที่เป็นไปได้

1. อยากให้คนในตำบลบ้านกลุ่มเจริญและคนในตำบลบ้านกลุ่มเป็นคนดี
2. เป็นแหล่งท่องเที่ยว

สังเคราะห์ข้อมูล

1. ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

เกษตรกรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านกุ่ม ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการทำ
ก้านรูปกันมาก

2. ลักษณะของการผลิต เทคนิค ระบบ

ใช้เทคโนโลยีการเกษตรแบบใหม่ มีการจัดระบบการปลูกพืชและใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสม
กับสภาพพื้นที่

3. ปัจจัย เงื่อนไขในการผลิต ผลตอบแทนที่ได้

ปัจจัยการผลิต หากจากแหล่งที่เชื่อถือได้ จะต้องมีการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ผลผลิตที่ได้
ราคาดี โดยการลดต้นทุนการผลิต และใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี ซึ่งมีราคาแพง

4. กลยุทธ์ทางเลือก

- แผนถ่ายทอดและเผยแพร่เทคโนโลยี

1. การทำน้ำหมักชีวภาพ
2. การทำสารสกัดชีวภาพ
3. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

- แผนการลงทุน

1. อุปกรณ์การทำปุ๋ยน้ำหมักและสารสกัดฆ่าแมลงศัตรูพืช
2. การทำธาตุอาหารพืช
3. บริหารจัดการน้ำที่ดีของชลประทาน
4. ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง

- แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1. ปลูกป่าสามอย่างประโยชน์สี่อย่างเพื่อลดสถานะเรือนกระจก
2. การทำดินประสิทธิ์ภาพสูง
3. การปลูกพืชมีมูลค่าสูง

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบ้านกุ่ม

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

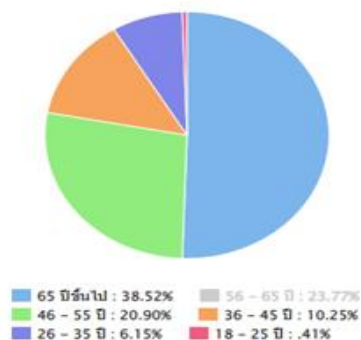
ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๒๔๔ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๗๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๖ - ๗๒ ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๔ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗๐	๐.๒๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๐.๐๐	๐.๒๔
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๒.๐๐	๐.๑๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๒๘.๐๐	๐.๑๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๔.๐๐	๐.๑๓
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๐.๐๐	๐.๐๘
รวม	๒๔๔	๑๐๐.๐๐

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอบางบาลมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๒๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๖๒๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๔๙ %

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๒๔๔	๑๐๐
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๖๕	๐.๒๖

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

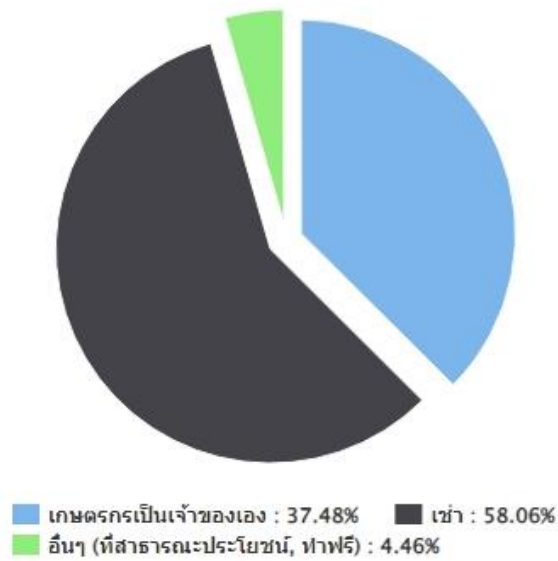
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล ส่วนใหญ่ เช่า จำนวน ๑,๔๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๖ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๘๘ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๔๘ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๘๘	๓๗.๔๘
เช่า	๑๖๓	๕๘.๐๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๑๓.๐๐	๔.๔๖

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

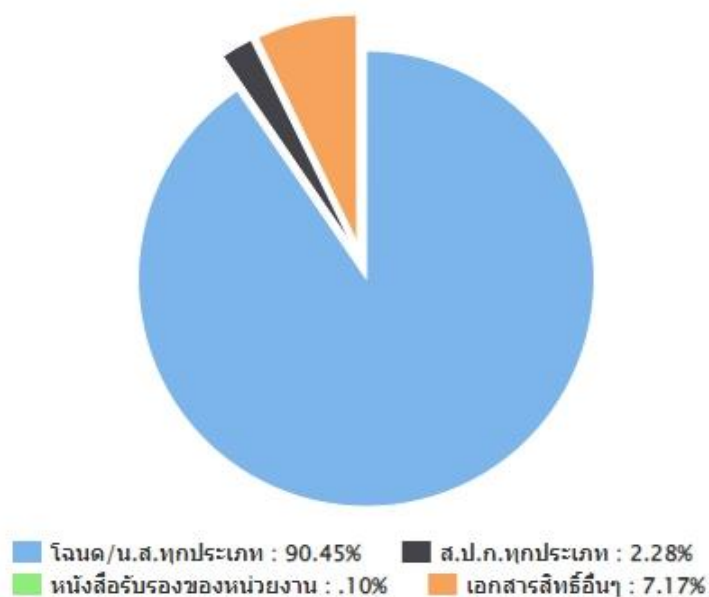
เกษตรกรอำเภอบางบาล มีการถือครองที่ดินเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๘๐๙.ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๑๐ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ อื่นๆจำนวน ๗๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๒ และส.ป.ก. ทุกประเภทจำนวน ๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๓๓	-	๑	๖๙	๗๖๔

ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Farmer Analytic System of Thailand, ๒๕๖๘)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลมีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑ กลุ่ม มีสมาชิก ๒๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๙ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๓ แห่ง สมาชิก ๓๕ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บ้านกุ่ม	๑	๒๕	๑	๙	๑	๑๕	๓	๓๕				
รวม	๑	๒๕	๑	๙	๑	๑๕	๓	๓๕				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศพก. เครือข่าย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก. .	ศพก. เครือข่าย	ศจช. .	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการเกษตร
						กษ.	ปศุ	ปฏฺิรูป	
บ้านกุ่ม		๑			๑				
รวม		๑๕			๑๖				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๙ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๙ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา - ราย และอาสาสมัครปฏฺิรูปที่ดิน - ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่าหนึ่งหน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏฺิรูปที่ดิน
บ้านกุ่ม	๐	๐	๐	๐	๙	๙	๐	๐	๐
รวม	๐	๐	๐	๐	๙	๙	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลมีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
บ้านกุ่ม	๑	นายอิสรา อินพรหม	หมู่ ๙ ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
รวม	๑		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบางบาล

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายอิสรา อินพรหม อายุ ๔๕ ปี

บ้านเลขที่: ๗๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่: ปัจจุบันอำเภอบางบาลมีพื้นที่ทำการเกษตรที่ทำการเพาะปลูกผักเป็นจำนวนมากแต่เนื่องจาก พื้นที่ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาลเป็นพื้นที่รับน้ำในหน้าน้ำหลากจึงทำให้เกษตรกรต้องรีบทำการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวผลผลิต ซึ่งต้องทำการการเก็บเกี่ยวก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ของทุกปี หากมีการเก็บเกี่ยวช้าและสถานการณ์น้ำที่ไหลมาจากภาคเหนือมีปริมาณมากก็อาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวได้ ส่วนในช่วงฤดูแล้งซึ่งต้องทำนาปรังปริมาณน้ำมีไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกเกษตรกรบางรายต้องทำการสูบน้ำเองซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวเพิ่มสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อเกษตรกรโดยตรง

แนวทางการพัฒนา: ๑. พัฒนาการผลิตร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่
๒. จัดการองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่
๓. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์แทนสารเคมี

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้: ๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโดยการใช้สารชีวภัณฑ์
๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในแปลงเพาะปลูกข้าว
๒. การตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อใช้ปุ๋ยสั่งตัดตามค่าวิเคราะห์ดิน

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบางบาล ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว และมีดินร่วนปนดินทรายอยู่ตามชายฝั่งคลองบ้างเล็กน้อย โดยมีชุดดิน ๖ ชุดดิน คือ

๑. ชุดดินอยุธยา (๖) มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล เป็นชุดดินที่มีอยู่มากที่สุดประมาณ ๖๐% ของพื้นที่ทั้งหมด มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียว สีของดินเป็นเทาดำ ถึงดำปนเทา มีจุดประสีเหลืองแดงและเหลืองเทา ที่ระดับความลึก ๑๒๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านช้าการชะล้างมีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างค่อนข้างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๔.๕-๗ ดินล่าง ๔.๐-๕.๐ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรด หรือดินเปรี้ยว ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

๒. ชุดดินสิงห์บุรี (๒๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่ทั่วไป รองลงมาจากชุดดินอยุธยาอยู่ในท้องที่ตำบลน้ำเต้า พระขาว บ้านคลัง กบเจา วัดยม บางชะนี บางบาล ไทรน้อย บางหลวงโดด และบางหัก มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล และมีจุดประสีน้ำตาล หรือเหลืองปนแดงการระบายน้ำเร็วความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านปานกลาง การชะล้างช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลางมีปริมาณฟอสฟอรัสที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนปานกลาง ดินชั้นล่างต่ำ มีปริมาณโปแตสเซียมที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนสูงมาก ดินชั้นล่างสูง pH ของดินชั้นบน ๕.๕-๖.๕ ชั้นล่าง ๔.๕-๕.๕ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๓. ชุดดินบางปะอิน (๒๕) เป็นชุดดินที่มีมากเป็นอันดับที่ ๓ แต่ส่วนมากจะอยู่บริเวณแม่น้ำลำคลอง มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายตลอดทั้งชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล หรือน้ำตาลตลอดทั้งชั้น มีจุดประสีน้ำตาล และสีเหลืองปนแดงที่ผิวดิน ส่วนชั้นใต้ดินมีจุดสีแดงการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๕.๑-๖.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๔. ชุดดินเสนา (๘) เป็นชุดดินที่มีอยู่ในท้องที่ ตำบลไทรน้อย วัดยม และพระขาว มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมากเนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาดำ เข้มถึงดำมีจุดประสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง ที่ระดับความลึก ๑๕๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านช้าและชะล้างช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีระดับน้ำใต้ดินที่ระดับความลึก ๑๐๐ ซม. เป็นเวลา ๑-๒ เดือน มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๔.๕-๕.๐ ดินล่าง ๔.๐-๔.๕ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรดหรือดินเปรี้ยวไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

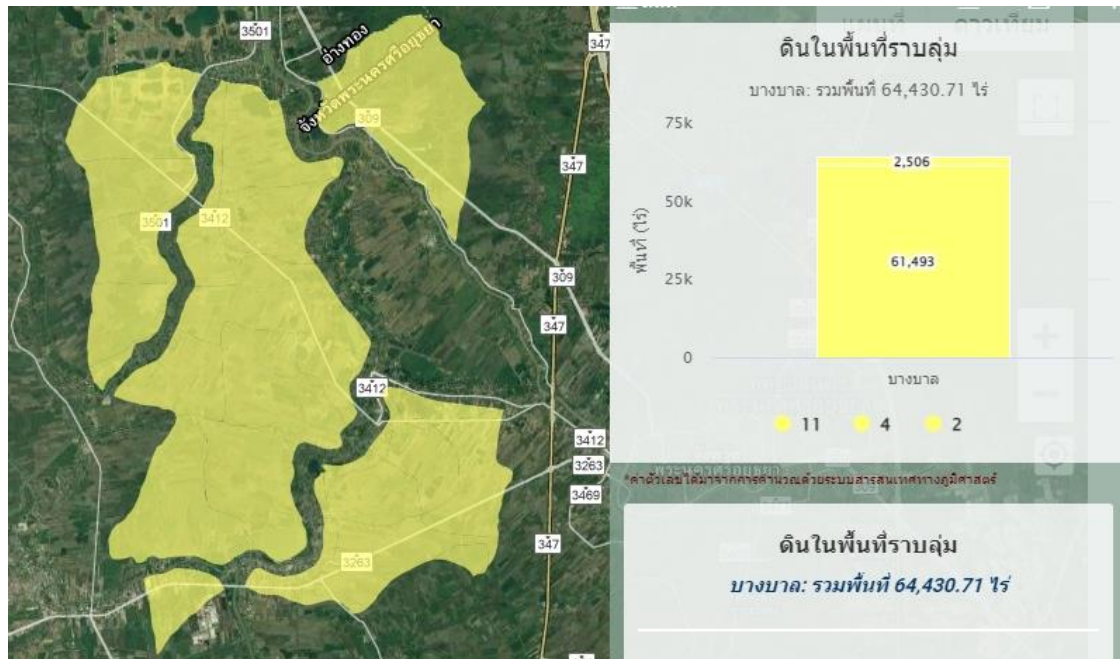
๕. ชุดดินราชบุรี (๑๖) เป็นชุดดินที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีอยู่ในท้องที่ของตำบลบ้านกุ่ม และไทรน้อย มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนน้ำตาล การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความสามารถให้น้ำซึมผ่านช้า อินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณโปแตสเซียม ดินบนสูง ดินล่างสูง pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖.๐-๗.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๖. ชุดดินท่าม่วง (๑๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่จำนวนน้อยที่สุด มีในท้องที่ตำบลบางหัก เพียงตำบลเดียวทางด้านทิศเหนือ มีความลาดชัน ๑-๒% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทราย และดินร่วนปนทรายแป้ง สีของดินมีสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีซีด ที่ระดับความลึก ๕๐ ซม. การระบายน้ำดีปานกลาง ความสามารถให้น้ำซึมผ่านปานกลาง การชะล้างช้า มีอินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖-๗ ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

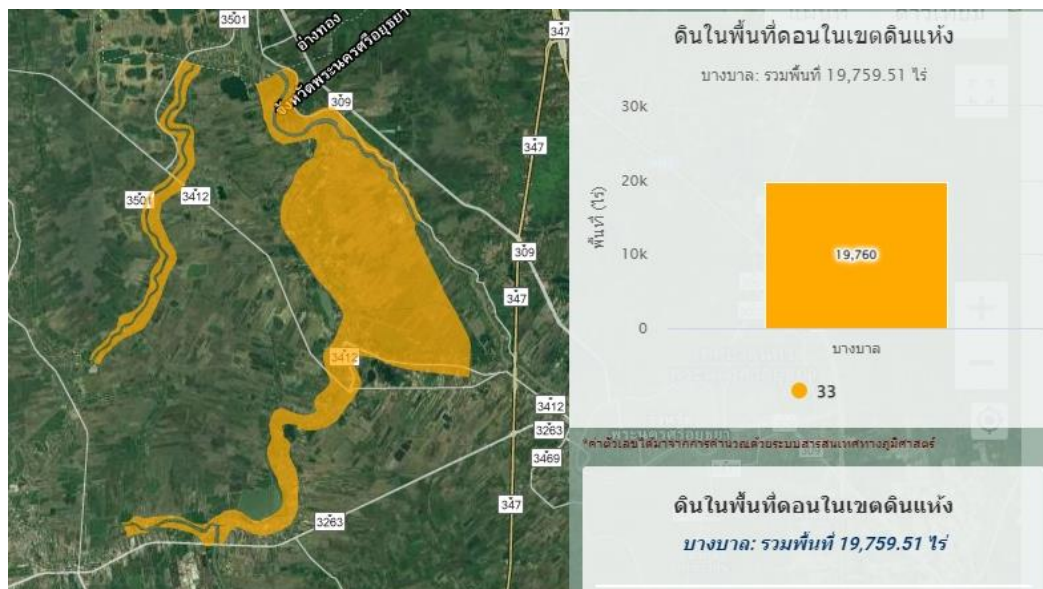
ตารางที่ ๑๑ แสดงทรัพยากรดินอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐	๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง (สีส้ม)	๑๙,๗๖๐	๒๓.๑๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด (สีน้ำเงิน)	๑,๒๙๒	๑.๕๑
กลุ่มชุดดินผสม	๐	๐
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม (สีเหลือง)	๖๔,๔๓๐	๗๕.๓๗

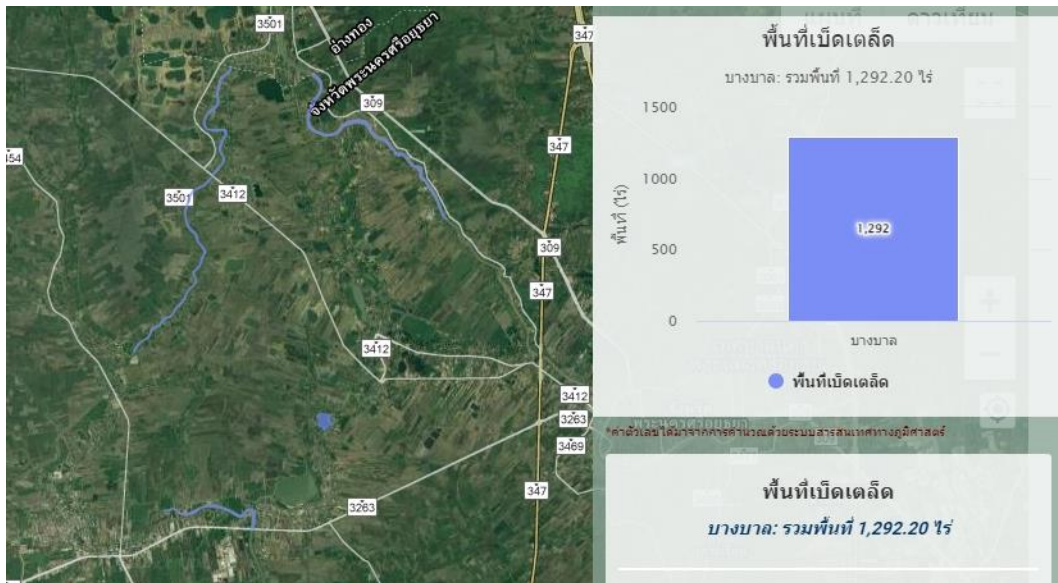
ที่มา : Agri-Map , ๒๕๖๘

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ดินในพื้นที่ราบลุ่ม) อำเภอบางบาล
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง) อำเภอบางบาล
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๘ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน (พื้นที่เบ็ดเตล็ด) อำเภอบางบาล
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

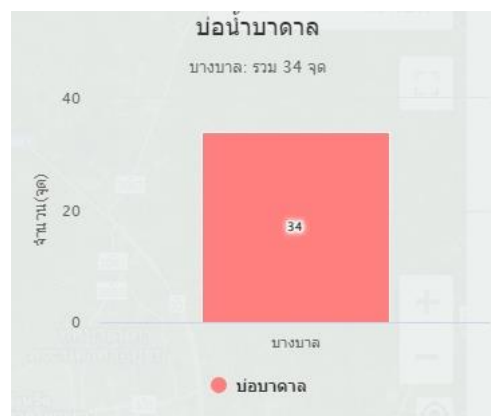
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอบางบาล เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ..๘๐...% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

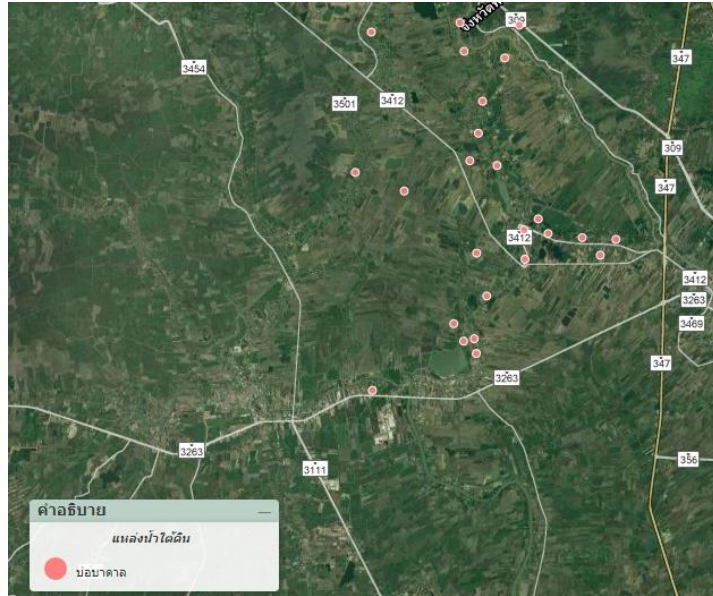
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๓๔ บ่อ
แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลบ้านกุ่ม

จำนวน ๑ บ่อ

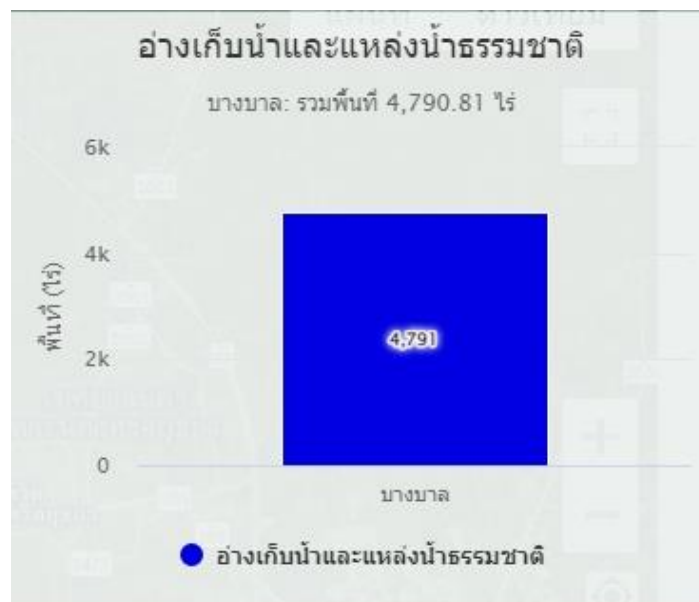

ภาพที่ ๙ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

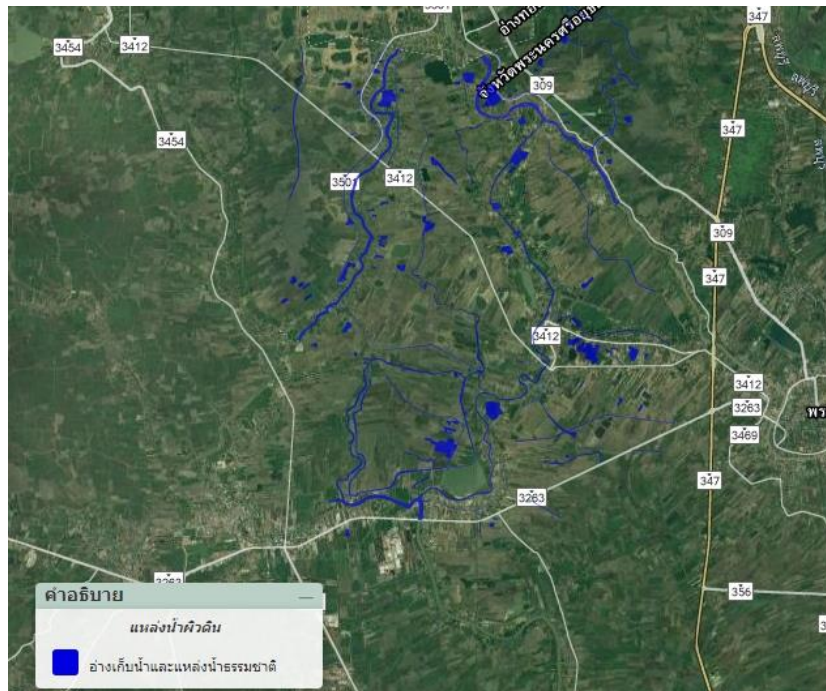

ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรและได้รับจากโครงการชลประทาน ในพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๔,๗๙๐ ไร่

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ไม่มี)

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

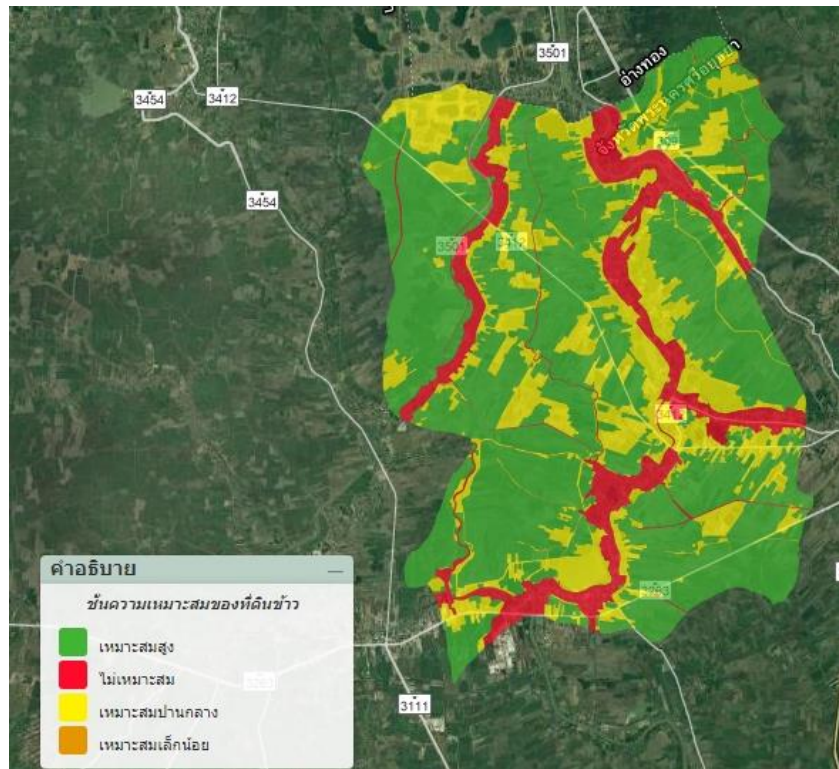
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๙,๓๔๗.๐๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๐๗๖.๒๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๕ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒,๐๘๘.๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๑๘๒.๓๓ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

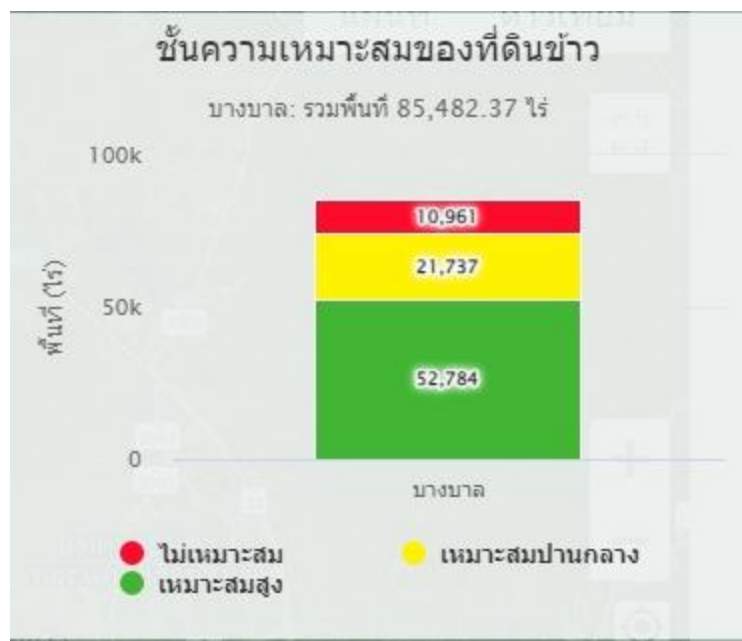
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๗๔,๕๒๑ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านกุ่ม	๖,๐๗๖.๒๔	๒,๐๘๘.๕๒	-	๑,๑๘๒.๓๓	๙,๓๔๗.๐๙
รวมอำเภอ	๖,๐๗๖.๒๔	๒,๐๘๘.๕๒	-	๑,๑๘๒.๓๓	๙,๓๔๗.๐๙

ที่มา : Agri-Map , ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอวังทอง

(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวตำบลบ้านกุ่ม อำเภอวังทอง

(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

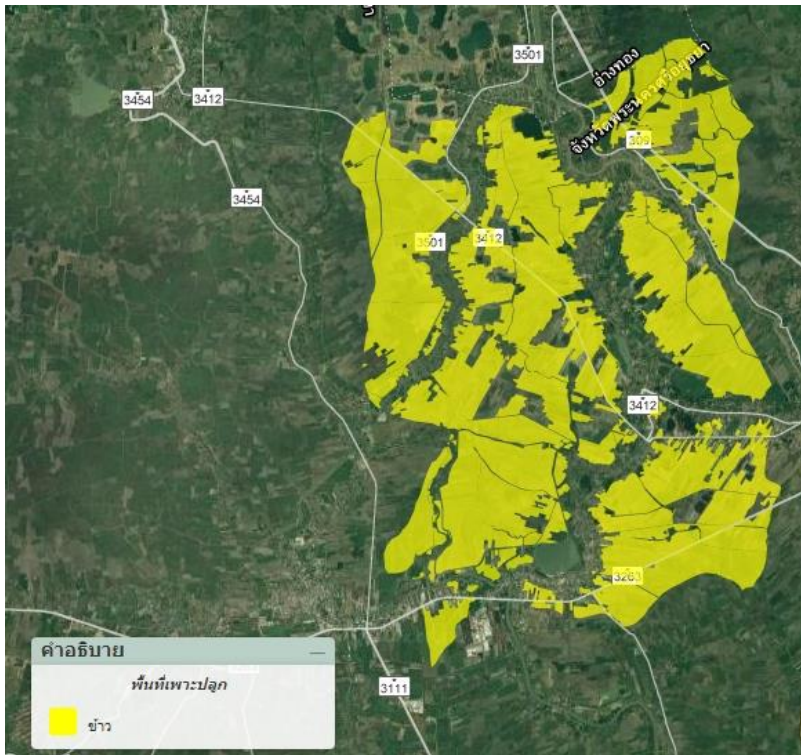
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๓,๑๕๙ ไร่

ตารางที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก ๔๓,๗๐๕ (ไร่)
๑๐	บ้านกุ่ม	๓,๑๕๙.๐๐
	รวม	๓,๑๕๙.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

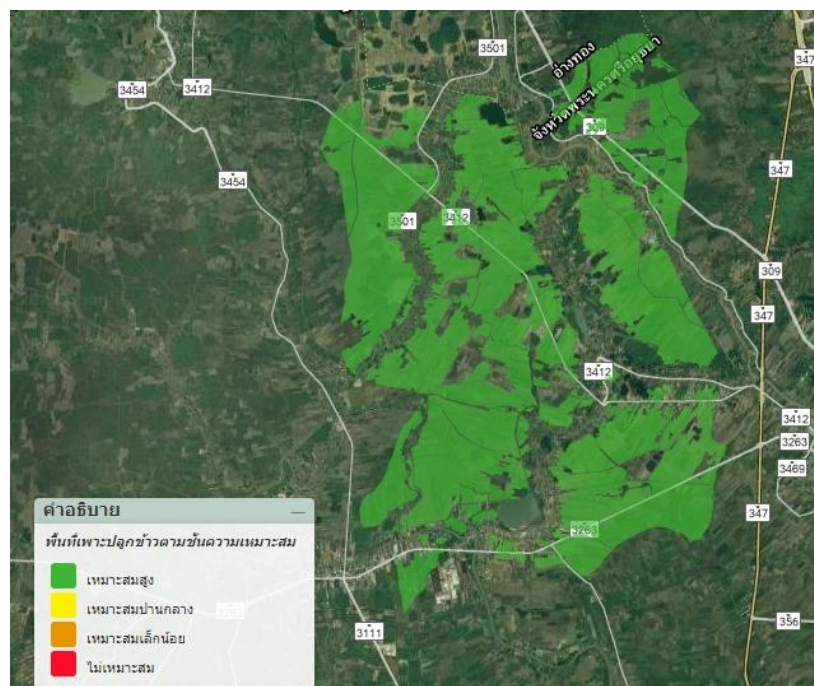
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕,๙๓๘.๒๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕,๙๒๑.๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๙ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๖.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๒

ตารางที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๕๔,๖๗๖.๙๙ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านกุ่ม	๕,๙๒๑.๔๘	-	-	๑๖.๗๕	๕,๙๓๘.๒๓
รวมอำเภอบางบาล	๕,๙๒๑.๔๘	-	-	๑๖.๗๕	๕,๙๓๘.๒๓

ที่มา : Agri-Map , ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล

(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางบาล

(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๓,๑๕๙.๐๐ ไร่ ๒๔๔ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกุ่ม	๒๔๔	๓,๑๕๙.๐๐	๓,๑๕๙.๐๐	๒,๖๘๕.๑๕	๐.๘๕
รวม	๒๔๔	๓,๑๕๙.๐๐	๓,๑๕๙.๐๐	๒,๖๘๕.๑๕	๐.๘๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ โดยส่วนใหญ่จะปลูกข้าวพันธุ์ กข ๔๑, กข ๔๓, กข ๔๗, กข ๘๕, พิชณุโลก ๒ และข้าวพันธุ์พื้นเมือง
- (๒) การเตรียมดิน มีการเตรียมดินโดยใช้เครื่องจักรกลเข้าช่วย
- (๓) การปลูกข้าว จะใช้สารชีวภัณฑ์เข้ามาช่วยในการผลิตและลดการใช้สารเคมีในนาข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- (๔) ระบบการให้น้ำ อาศัยน้ำจากระบบชลประทานและน้ำฝนตามฤดูกาล ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๕) การดูแลรักษา ลงตรวจสอบแปลงตามที่เคยปฏิบัติ ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๖) การใส่ปุ๋ย มีบางพื้นที่ทำการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด
- (๗) การเก็บเกี่ยว ยังคงใช้รถเกี่ยวข้าวทำการเกี่ยวตามที่เคยปฏิบัติ ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการตากบดอึ่ง และอัดฟางเพื่อนำไปขายแต่มีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารชีวภัณฑ์ฉีดพ่นในพื้นที่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก
เกษตรกรในอำเภอบางบาล มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←	△			▽		→		
ข้าวนาปรัง	←	→	▽	→							←	→
		←	→	→								△

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนเป็นเงิน ๓,๑๕๙ บาท/ไร่

ตารางที่ ๑๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๕/๖๖ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าเตรียมดิน (ไถ/ตีดิน.๒๗๐...บาท, ย่ำ+ลูปเทือก+ซักร่อง.....๒๕๐.....บาท)	๕๒๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา.....๒๕..... กก./ไร่)	๔๕๐
๓	ค่าจ้างปลูก (หวาน/ดำ/หยอด)	๖๐

๔	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๒๐๐
๕	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช ...๒..... ครั้ง	๑๒๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร อัตรา๒๕..... กก./ไร่	๕๕๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร อัตรา๒๕..... กก./ไร่	๕๕๐
๘	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ สูตร อัตรา๑๐..... กก./ไร่	๒๐๐
๙	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อัตรา กก./ไร่	
๑๐	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย๓.... ครั้ง (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)	๑๘๐
๑๑	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอโมน น้ำหมัก ฯลฯ	๑๐๐
๑๒	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ๒.... ครั้ง	๑๒๐
๑๓	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๒๘๐
๑๔	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช๓... ครั้ง	๑๘๐
๑๕	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๓๕
๑๖	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช๑.. ครั้ง	๖๐
๑๗	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต) ลิตร	๕๐๐
๑๘	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	
๑๙	ค่าทำความสะอาดแปลง (ตัดหญ้า.....)	
๒๐	ค่าซ่อมข้าว	
๒๑	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวดีด/วัชพืช) ครั้ง	
๒๒	ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐

๒๓	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๒๕
๒๔	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๗๕๐
๒๕	อื่นๆ (ระบุ)	
๒๖	รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๕,๒๘๐.๐๐
๒๗	ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๕๐.๐๐
๒๘	ราคาจำหน่าย (บาท/กก.)	๘.๒๐
๒๙	รายได้ (บาท/ไร่)	๖,๙๗๐.๐๐
๓๐	กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๑,๖๙๐.๐๐

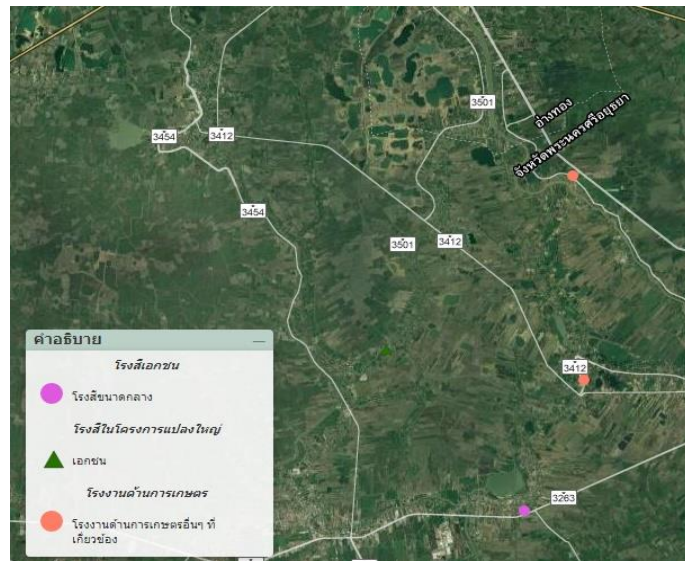
ที่มา : เกษตรกรต้นแบบ, ๒๕๖๘

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์ตลาดของอำเภอ)

อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว พันธุ์ข้าวไม่ไวแสงเช่น พันธุ์ กข ๔๗, กข ๕๑, กข ๓๑, กข ๔๑ , กข ๔๗, กข ๘๕ และพิษณุโลก ๒ ส่วนใหญ่เพื่อจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีข้าว เกษตรกรเก็บเกี่ยวจะเก็บพันธุ์ข้าวไว้บางส่วนตากลานข้าวเก็บไว้ทำพันธุ์รอบต่อไปที่เหลือก็เก็บไว้บริโภคและส่งผลผลิตที่จะขายเป็นข้าวเปลือกสดไม่มีการตากแดดเพื่อลดความชื้นขนส่งไปขายที่โรงสีสีนเสนาซึ่งอยู่ในตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล และอำเภอใกล้เคียง โรงสีสีนเสนามีกำลังผลิต ๖๐๐ ตัน

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

อำเภอบางบาล มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป (โรงสี) รวม ๔ แห่ง (เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำข้าวที่เกี่ยวแล้วไปทำการสีข้าวที่อำเภอเสนาและอำเภอบางซ้าย)

ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป (โรงสี) อำเภอบางบาล

(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๘)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านกลุ่ม อำเภอบางบาล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ...-... ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ผสมผสานกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่การเกษตร

๒. ทำนาแบบลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยการลดใช้สารเคมี

ในนาข้าวและคัดเลือกข้าวพันธุ์ดีมาเพาะปลูก

ตารางที่ ๑๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายชาติชาย แสงจักร์	๘	กบเจา	บางบาล	๒๕๖๐	ข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วย (พีชรอง)

พื้นที่ปลูกกล้วย

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วย จำนวน ๗๖ ไร่

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ตำบล	กล้วยน้ำว้า (ไร่)	กล้วยหอม (ไร่)	กล้วยไข่ (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	บ้านกุ่ม	๔๕.๓๔	๒๘.๐๐	๐.๐๐	๗๓.๓๔
	รวม	๔๕.๓๔	๒๘.๐๐	๐.๐๐	๗๓.๓๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล มีพื้นที่การปลูกกล้วย จำนวน ๔๕.๓๔ ไร่ ๑๔ ครั้วเรือน

ตารางที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกกล้วย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครั้วเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านกุ่ม	๓๘	๗๓.๓๔	๗๓.๓๔	๒๙๔.๓๙	๓.๐๐
รวม	๖๒๑	๗๖๔.๑๗	๗๖๔.๑๗	๒,๓๘๙.๔๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบางบาล มีการปลูกกล้วย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วย	↔	↔						↔ ▽		↔		↔ △

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘)

ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางบาล มีต้นทุนการผลิตกล้วย โดยพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่นอกเขต
ชลประทานมีต้นทุนเป็นเงิน ๑๘,๗๐๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๐ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วย ปี ๒๕๖๕ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)			
ค่าเตรียมดิน+ขุดหลุม	๒,๕๐๐		๒,๕๐๐			
ค่าพันธุ์กล้วยหน่อละ ๑๕ บาท จำนวน ๔๐๐ หน่อ	๖,๐๐๐		๖,๐๐๐			
ค่าไม้รวก (ไม้ค้ำ)	๔,๘๐๐		๔,๘๐๐			
ค่าแรงงาน ๒ คนๆละ ๓ วัน	๑,๘๐๐		๑,๘๐๐			
ปุ๋ยคอกกระสอบละ ๒๕ บาท จำนวน ๒๕ กระสอบ	๖๒๕		๖๒๕			
ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบ	๖๘๐		๖๘๐			
ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๑ กระสอบ	๘๐๐		๘๐๐			
ค่าไฟ	๑,๐๐๐		๑,๐๐๐			
ค่าขนส่งตลาดเจ้าพรหม,ขายท้องถิ่น	-		-			
ค่าเช่าที่ดิน	๕๐๐		๕๐๐			
รวม	๑๘,๗๐๕		๑๘,๗๐๕		ต้นทุนการผลิตประมาณ ๑๖,๗๐๕ – ๑๘,๗๐๕ บาท/ไร่	

ที่มา : เกษตรกรผู้ปลูกกล้วย, ๒๕๖๗

สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตกล้วย ขายในท้องถิ่นของตัวเองและตลาดเจ้าพรหมอำเภอใกล้เคียง บางครั้งก็มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ส่วนกล้วยน้ำว้าส่งให้กลุ่มแม่บ้านแปรรูปทำกล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยม้วน

เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลกบเจา อำเภอบางบาล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตกล้วย จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน - ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ผสมผสานกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่การเกษตร

๒. ทำสวนแบบลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยการลดใช้สารเคมี

ตารางที่ ๒๑ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วยอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นางส้มออย นัยจิต	9	บ้านกุ่ม	บางบาล	-	ไม้ผล

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๘

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ปัญหาเรื่องดินคุณภาพเสื่อมโทรม	๑. เกิดจากการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรเป็นประจำและเผาตอซังข้าว	๑. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชสดเป็นปุ๋ยปรับปรุงบำรุงดิน และใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และเศษพืช) รวมทั้งรณรงค์ให้มีการไถกลบแทนการเผาตอซังในพื้นที่ปลูกข้าว ๒. ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตร เพราะต้องลงทุนสูง มีความเสี่ยงต่อความเสียหาย	ตำบลบ้านกุ่ม	
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) -ไม่มีปัญหาเป็นการเฉพาะ-				

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ขาดแรงงานคนรุ่นใหม่และผู้สืบทอดกิจการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์	๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีสมาชิกและแรงงานเป็นกลุ่มคนสูงอายุน้อยขาดแรงงานคนรุ่นใหม่และผู้สืบทอดกิจการที่เป็นคนรุ่นใหม่ ๒. บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีอยู่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและตลาด	๑. สร้างแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่สำนึกรักบ้านเกิด รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่สืบทอดและสานต่อกิจการวิสาหกิจชุมชนให้คงอยู่ โดยสร้างการรับรู้และถ่ายทอดความรู้ให้คนใหม่เห็นถึงความสำคัญของกิจการวิสาหกิจชุมชน ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อดึงดูดความสนใจและเพิ่มช่องทางการตลาดและช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น ๓. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ	๑.ตำบลไทรน้อย - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารเต้าหู้นมสดตรารสสถิต - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารพริกแกงกุ้งกระเทียม - วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมเพื่อการเกษตร - วิสาหกิจชุมชนเกษตรร่วมใจบ้านมอญ - วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านทางหลวง - วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมถักสานจากวัสดุธรรมชาติ	

			- วิสาหกิจชุมชนรักษั้เกษตรปลอดภัย - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์มวยไทยนายขนมต้ม ๒.ตำบลบ้านกุ่ม - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ๓.ตำบลบางชะนี - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารน้ำพริกเผา ๔.ตำบลน้ำเต้า - วิสาหกิจชุมชนการผลิตเห็ด - วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนบ้านโรงนา ๕.ตำบลกบเจา - วิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์จากการบูร	
--	--	--	--	--

			- วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผักตบชวาชุมชนตำบลกบเจา - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลกบเจา ๖.ตำบลบางหลวง - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวสวนบางหลวง - วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรแปลงใหญ่บวรรังษี	
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. กระบวนการผลิตและแปรรูปยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ๒. บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาดและยังไม่ทันสมัยไม่จูงใจผู้บริโภค	๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขาดความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐาน ๒. บรรจุภัณฑ์ไม่เกิดแรงจูงใจในการซื้อ ไม่โดดเด่นหรือไม่สวยงาม	๑. ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มให้มีความพร้อมสำหรับการขอรับรองมาตรฐาน เช่น - เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ - ศึกษาดูงานกลุ่มที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อนำกลับมาพัฒนากลุ่มให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น	๑.ตำบลไทรน้อย - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารเต้าหู้นมสดตรารสสดี - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารพริกแกงกุ้งกุ้งเค่า - วิสาหกิจชุมชนตัดเทพเพื่อการเกษตร	

		๒.ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม ทันสมัย และตรงความต้องการของตลาดและผู้บริโภคในปัจจุบัน	- วิสาหกิจชุมชนเกษตรร่วมใจบ้านมอญ - วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้านทางหลวง - วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมถักสานจากวัสดุธรรมชาติ - วิสาหกิจชุมชนรักษ์เกษตรปลอดภัย - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์มวยไทยนายขนมต้ม ๒.ตำบลบ้านกุ่ม - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร ๓.ตำบลบางชะนี - วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารน้ำพริกเผา ๔.ตำบลน้ำเต้า	
--	--	---	--	--

			- วิสาหกิจชุมชนการผลิตเห็ด - วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนบ้านโรงนา ๕.ตำบลกบเจา - วิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์จากการบูร - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ผักตบชวาชุมชนตำบลกบเจา - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลกบเจา ๖.ตำบลบางหลวง - วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์ชุมชนชาวสวนบางหลวง - วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรรมแปลงใหญ่บวรรังษี	
--	--	--	---	--

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอบางบาล

ตารางที่ ๒๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัย	จุดแข็ง (S=Strength) - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ใช้ระบบน้ำชลประทาน - มีพื้นที่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นโอกาสในการนำสินค้าเกษตรไปจำหน่ายและสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ - การเกษตรในพื้นที่มีความหลากหลาย - มีการคมนาคมสะดวก สามารถขนส่งผลผลิตเกษตรได้รวดเร็ว - อยู่ใกล้กับตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดไท ตลาดกลางสินค้าเกษตรสี่มุมเมือง ตลาดอ่างทอง แลตลาดในกรุงเทพ - พื้นที่ส่วนใหญ่สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งการผลิตพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ	จุดอ่อน (W=Weakness) - พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คูคลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ - เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เช่าที่นาของนายทุน ไร่ละ ๑,๕๐๐ – ๒,๐๐๐ บาท/ปี - เกษตรกรที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย ๕๐-๖๕ ปี - ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม - การผลิตการเกษตรขาดการวางแผนการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ - การรวมกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง - การผลิตสินค้าเกษตรต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก (ทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง - สภาพแวดล้อม (ดิน น้ำ) การเกษตรเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี
โอกาส (O=Opportunity) - รัฐมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ทุนในชุมชน การสร้างอาชีพและรายได้แก่ครัวเรือน - รัฐมีนโยบายนำไทยเป็นครัวของโลก มีโอกาสให้สินค้าเกษตรมีช่องทางจำหน่ายในต่างประเทศมากขึ้น - รัฐมีนโยบายการสนับสนุนแหล่งเงินทุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) - การจัดระบบ Contract Farming - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - การเชื่อมโยงระบบการผลิตและการตลาดสู่มาตรฐานสากล - การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) - การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม - การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช - ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) สู่มาตรฐานที่พักสากล

- กระแสการบริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัยมากขึ้น ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ - การเปิดตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน		
ภัยคุกคาม (T-Threat) - พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน และระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เข้าที่นา ไร่ละ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท/ปี - มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปสู่อุตสาหกรรมบ่อทราย - ราคาผลผลิตไม่แน่นอน บางช่วงราคาตกต่ำ - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผลผลิตด้านการเกษตร	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) - การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้ - การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่ - การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น - การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้น่าสนใจมีเอกลักษณ์

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑) การจัดระบบ Contract Farming
- ๒) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๓) การเชื่อมโยงระบบการผลิตและการตลาดสู่มาตรฐานสากล
- ๔) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๑) การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม
- ๒) การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช
- ๓) ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) สู่มาตรฐานที่พักสากล

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๒) พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๑) การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้
- ๒) การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่

๓) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าที่น่าสนใจมีเอกลักษณ์

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

5.1 แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล

แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี

1.จัดการฝึกอบรมเกษตรกรผู้ทำนาให้มีความรู้ในการผลิตข้าว โดยใช้เทคโนโลยีการเกษตร
แผนใหม่ เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และปรับปรุงคุณภาพพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสินค้าเกษตร
ตลอดจนให้ความรู้ใน การลดสารเคมีด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ ทางชีวภาพ หรือใช้สารสมุนไพร เพื่อให้เกิดความ
ปลอดภัยแก่ผู้บริโภคทั้ง ภายในประเทศและส่งออกไปยังต่างประเทศ

2.จัดการฝึกอบรมแก่เกษตรกรให้มีความรู้ปรับปรุงคุณภาพดิน เพื่อฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยเทคนิควิธีต่าง
ๆ เช่น การใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด และปุ๋ยน้ำชีวภาพ ตลอดจนแก้ไขปัญหาดินเป็นกรด
ด้วยการปรับสภาพความเป็นกรดเป็นด่างของดิน ให้เหมาะสมแก่การปลูกพืชด้วยปูนมาร์ลและปูนขาว

3. จัดการฝึกอบรมเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด ให้มีความรู้ในการเลี้ยงปลาอย่างถูกต้อง เพื่อเสริมรายได้
ให้กับครอบครัว ตลอดจนให้ความรู้การเลี้ยงปลาในนาข้าว ตามแนวทฤษฎีเกษตรยั่งยืน

4. จัดการฝึกอบรมเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงไก่พื้นเมือง ให้มีความรู้ในการเลี้ยงอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกัน
การระบาดของโรคสัตว์ปีก เช่น อหิวาห์ไก่ นิวคลีโอซิส หลอดลมอักเสบและไขหวัดนก

แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)

1. ในด้านการทำนาเสริมสร้างศักยภาพ กลุ่มเกษตรกรทำนาให้มีความรู้ในการบริหารจัดการองค์กร
ให้เข้มแข็ง จัดตั้งเครือข่ายกลุ่มส่งเสริมอาชีพการทำนาในแต่ละหมู่บ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรในการ
ผลิต และการตลาด ตลอดจนขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนจัดตั้งกองทุนพัฒนาการผลิตจากองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น เพื่อดำเนินธุรกิจชุมชนหรือวิสาหกิจชุมชน แปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในท้องถิ่น เช่น
จัดสร้างโรงสีข้าวชุมชน เพื่อผลิตข้าวสารบรรจุถุงจำหน่าย โดยเน้นสมาชิกในชุมชนเป็นหลักและพัฒนาผลิตภัณฑ์
เป็นสินค้าเกษตรของชุมชนต่อไป

2. ในด้านปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ทั้งปุ๋ยเคมี สารเคมี หรือสารอินทรีย์ชีวภาพ ตลอดจนวัสดุ
การเกษตรอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในไร่นา ให้องค์กรเกษตรกรที่มีประสิทธิภาพในการจัดการบริหารธุรกิจ รวบรวม
ความต้องการของเกษตรกร ประสานงานกับภาคเอกชนหรือบริษัทผู้ผลิตโดยตรง นำมาจำหน่ายให้กับสมาชิก
องค์กรและเกษตรกรทั่วไป ในรูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการ
ร่วมลงทุนถือหุ้นเป็นเจ้าของธุรกิจชุมชน และได้รับสิทธิประโยชน์จากรายได้การดำเนินงานในรูปแบบเงินปันผล
หรือ เงินเฉลี่ยคืน จากการใช้บริการภายในสหกรณ์ชุมชน

3. ในด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัสดุทางเกษตรนำมาแปรรูป ให้จัดตั้งองค์กรด้านการเกษตร เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพผู้ผลิตสินค้าเกษตร หรือกลุ่มยุวเกษตรกร ทั้งในและนอกโรงเรียน เสนอของบประมาณเงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาอาชีพและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพดี มีมาตรฐานสินค้า ที่ผ่านการรับรองจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านคุณภาพสินค้า เช่น มผช., มอก., อย. หรือ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ต่อไป

แผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร)

1. ในด้านทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการเกษตรในทุกกิจกรรมทั้งการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนการใช้น้ำเพื่ออุปโภคต่าง ๆ ถึงแม้ชลประทานจะถ่ายโอนภารกิจในการดูแลรักษาคลองส่งน้ำให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้วก็ตาม แต่ในสภาพความเป็นจริงในชุมชนการบริหารจัดการการใช้น้ำเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรยังมีปัญหาอยู่ต่อเนื่องโดยตลอด เนื่องจากระบบการทำนาไม่สอดคล้องกับการส่งน้ำของชลประทาน ทำให้เกษตรกรต้องแย่งน้ำกันใช้ เกิดข้อขัดแย้งข้อพิพาทในพื้นที่เป็นประจำ ซึ่งจำเป็นต้องแก้ไขให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ใช้น้ำในแต่ละพื้นที่ตลอดแนวคลองส่งน้ำแต่ละสาย ร่วมกันกำหนดข้อตกลง หรือสัญญาในการจัดสรรปันส่วนการใช้น้ำให้สอดคล้องต่อระบบการปลูกพืชอย่างยุติธรรมและมีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำในพื้นที่เป็นผู้ดูแลร่วมกับชลประทาน

2. ในด้านทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นฐานรากความมั่นคงของการปลูกพืชทุกชนิด ทั้งการทำนาไม่ผล พืชผักและอื่น ๆ ที่ต้องอาศัยพื้นดินอำนวยประโยชน์ แต่ในสภาพความเป็นจริงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเกษตรกรมักจะไม่ปรับปรุงบำรุงดิน ไม่เห็นความสำคัญของดิน ทั้งที่เป็นฐานรากของการเกษตร เกษตรกรเกือบร้อยละเก้าสิบนิยมใช้ปุ๋ยเคมีเพราะสะดวก หาซื้อง่าย ได้ผลรวดเร็ว และให้ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น นำมาซึ่งรายได้ที่ยังชีพและชดเชยหนี้สินให้แก่แหล่งเงินทุนได้ทันต่อเวลา แต่ผลกระทบที่เกิดแก่ดินนับวันจะเลวร้ายขึ้นทวีคูณขึ้นไปทุกที ไม่เหลือธาตุอาหารพืชจากธรรมชาติ เนื้อดินและโครงสร้างดินเสียหาย ขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเค็มรุนแรงลุกลามง่ายกลับแข็งขึ้นเป็นดินดาน หากเกษตรกรไม่ใช้ปุ๋ยเคมีหรือไม่มีจะใช้ ผลผลิตเองไม่ได้ ต้องซื้อต่างประเทศอย่างเดียว จะไม่ได้ผลผลิตเหมือนเช่นทุกวันนี้ เมื่อถึงวิกฤตเกษตรกรจะมีรายได้เพื่อดำรงชีพได้อย่างไร ขณะนี้หน่วยงานรัฐเริ่มกลับมามองให้มีความสำคัญแล้ว เพื่อฟื้นดินให้กลับสู่สภาพเดิมเหมือนในอดีตด้วยวิธีต่าง ๆ ที่ย้อนยุค เป็นต้นว่า ให้ความรู้การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรก็เริ่มจะให้การยอมรับบ้าง ฉะนั้น เห็นควรให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน ได้รณรงค์อย่างจริงจัง ก่อนที่ถึงวันที่ธรรมชาติจะเป็นผู้ทำลายมนุษย์ให้ยากจนลง

แผนพัฒนาการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ

สำหรับในปัจจุบันต้องยอมรับความเป็นจริง อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพที่เสี่ยงมากที่สุดอาชีพหนึ่ง และมีประชากรของประเทศที่ทำมาหากินกับการเกษตรเกือบ 5.6 ล้านคน ในแต่ละปีมักหนีไม่พ้นเรื่องภัยธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นฝนแล้ว น้ำท่วม หรือภัยพิบัติจากศัตรูพืช โรคระบาดสัตว์ที่ผ่านมา ปีใดเกิดภัยพิบัติเกษตรกรก็หมดหนทางทำมาหากิน นอกจากยากจนไม่มีจะกินแล้วยังต้องเป็นหนี้แหล่งเงินทุนหรือนายทุนเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เรียกว่า จนเป็นสองเท่า ต้องอาศัยรายได้จากแหล่งอื่น ๆ นอกกระบวนการเกษตรมาช่วยจนเจอให้มีชีวิตรอด การช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยธรรมชาติจากแหล่งต่าง ๆ เมื่อเทียบกับผลเสียหายไม่คุ้มกันเลย เป็นเหตุให้บุตรหลานของเกษตรกรไม่สืบทอดอาชีพเกษตรกรรมไว้ เพราะมีความเสี่ยงสูง หนีไปหาอาชีพอุตสาหกรรม รับจ้างกันหมด เกษตรกรที่ทนทำทนเสี่ยงคือ รุ่นพ่อรุ่นแม่ที่ไม่รู้จะไปทำอะไร คาดว่าไม่นานนักจะไม่มีเกษตรกรผู้ผลิตอาหารเลี้ยงพลเมืองของประเทศอย่างแน่นอน เมื่อถึงวันนั้น คงต้องนำเข้าสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ ฉะนั้น ควรให้องค์กรของรัฐ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดูแลเกษตรกรให้ความสำคัญต่อผู้ผลิตอาหารเลี้ยงพลเมืองของประเทศในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันให้สังคมเกษตรได้มั่นคงอยู่คู่ประเทศไทยต่อไป เช่น อุดหนุนเงินช่วยเกษตรกรเมื่อเกิดภัยพิบัติเพิ่มขึ้น หรือประกันสินค้าเกษตรเมื่อประสบภัยธรรมชาติ ให้ความสำคัญต่อเกษตรกรเหมือนต่างประเทศ

รูปแบบการเขียนโครงการ/กิจกรรม

โครงการ การทำน้ำหมักชีวภาพ

ผู้รับผิดชอบโครงการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล

หลักการและเหตุผล

1. เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการผลิตและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
2. ลดต้นทุนการผลิตพืช
3. ผลผลิตทางการเกษตรมีสารเคมีปนเปื้อนอาจเป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
2. ทำเศษพืชที่เหลือทิ้งกลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์
3. กระตุ้นให้เกษตรกรเห็นถึงภัยอันตรายจากสารเคมี

เป้าหมาย เกษตรกร 10 คน

พื้นที่ดำเนินการ หมู่ 1 – 8 ตำบลบางหัก

ระยะเวลา เดือนตุลาคม 2566– ธันวาคม 2568

แผนการดำเนินงาน

1. ประชุมชี้แจง
2. รับสมัครผู้สนใจและจัดตั้งกลุ่ม
3. เลือกตั้งคณะกรรมการ
4. ถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงาน
5. สาธิตการผลิตและการใช้

วิธีการดำเนินงาน

1. อบรมให้ความรู้
2. สาธิตการผลิตและการใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
3. จัดทำแปลงสาธิต

งบประมาณ 50,000 บาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. เทศบาลตำบลบางบาล
3. สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล

ผลตอบาแทน

1. เกษตรกรมีความรู้และทักษะการผลิตและใช้ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ
2. ลดต้นทุนการผลิต
3. ผลผลิตปลอดภัยจากสารเคมี
4. ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค
5. รักษาสมดุลของธรรมชาติ

โครงการ ทำสารสกัดชีวภาพ

ผู้รับผิดชอบโครงการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล

หลักการและเหตุผล

1. เกษตรกรขาดความรู้
2. ลดต้นทุนการผลิต
3. สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย
4. ผลผลิตมีสารเคมีปนเปื้อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้จัดจากการปฏิบัติจริง
2. เพื่อใช้เศษพืชที่เหลือทิ้งให้เกิดประโยชน์
3. กระตุ้นให้เกษตรกรรู้ถึงอันตรายจากสารเคมี

เป้าหมาย เกษตรกร 10 ราย

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ 1 - 9 ตำบลบางหัก

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม 2566 – ธันวาคม 2568

แผนการดำเนินงาน

1. ประชุมชี้แจง
2. จัดตั้งกลุ่มผู้สนใจ
3. อบรมและศึกษาดูงาน

วิธีการดำเนินงาน

-สาธิตการทำสารสกัดชีวภาพ

งบประมาณ 50,000 บาท

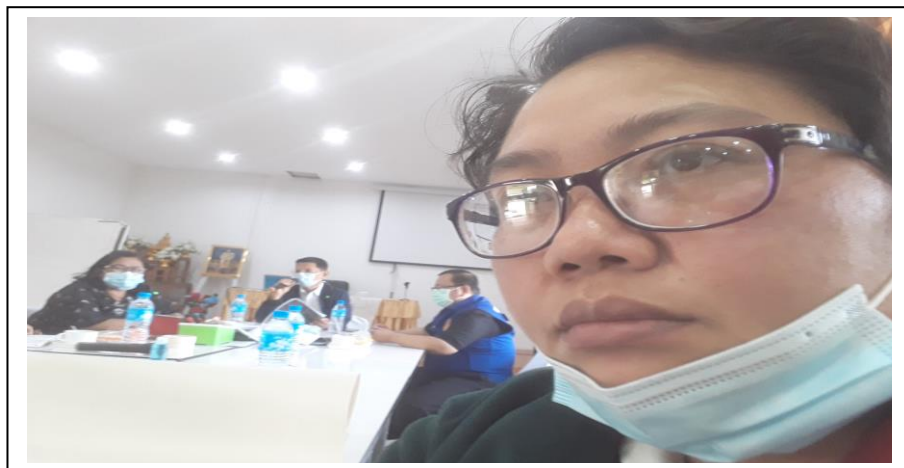
หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
2. เทศบาลตำบลบางบาล
3. สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล

ผลตอบาแทน

1. เกษตรกรมีความรู้และทักษะในการใช้สารสกัดชีวภาพแทนสารเคมี
2. ลดต้นทุนการผลิต
3. ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค
4. รักษาสมดุลธรรมชาติ

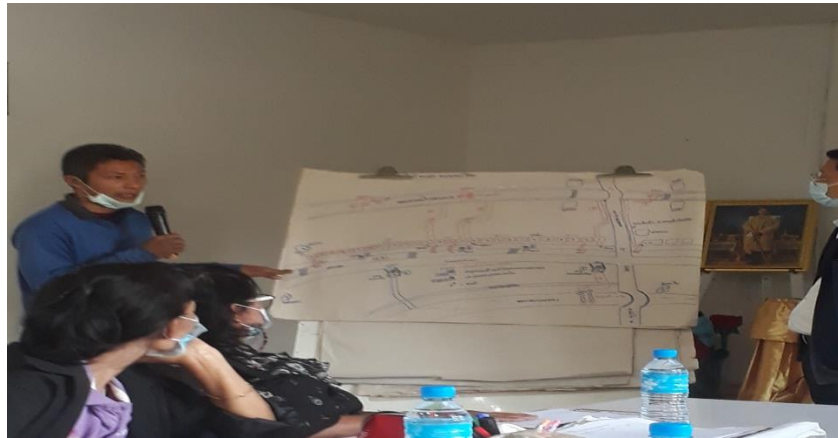
ภาพกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการศูนย์บ้านกุ่ม

รายชื่อคณะกรรมการศูนย์ถ่ายทอดฯตำบลบ้านกุ่ม ที่เข้าร่วมประชุม

ที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
๑	น.ส.อรุณทัย พารอด	ประธาน	
๒	นางฉลวย งามระเบียบ	กรรมการ	
๓	น.ส.ชลธิชา ศุภกิจมงคล	กรรมการ	
๔	น.ส.ยุพิน หงส์เผือก	กรรมการ	
๕	นายวิรัตน์ คำสด	กรรมการ	
๖	นายชาติชาย แสงจักร	กรรมการ	
๗	นายภาณุรักษ์ ชันทเจริญ	กรรมการ	
๘	น.ส.จินดา ไกรเดช	กรรมการ	
๙	นางรุจินันท์ นิรัญทวี	กรรมการ	
๑๐	นายเกษม สุวินทรกร	กรรมการ	
๑๑	นายสันติ นัยจิตร	กรรมการ	
๑๒	นายอิสรา อินทร์พรหม	กรรมการ	
๑๓	น.ส.รัชนิกร กลิ่นหอม	กรรมการ	
๑๔	นายคุณบรรหาร หาปทุม	กรรมการ	
๑๕	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	กรรมการและเลข ศูนย์ฯ	
๑๖	ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับ มอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วย เลขาศูนย์	

ภาพเวทีประชาคม

ที่	ชื่อ - สกุล	ลายมือชื่อ (ช่วงเช้า)	ลายมือชื่อ (ช่วงบ่าย)	หมายเหตุ
๗๘	นางสาว ไพจิตรโรจน	ระวีชา ไพจิตรโรจน	ระวีชา ไพจิตรโรจน	
๗๙	นางสาว รุ่งเรือง ทอพรวิทย์	รุ่งเรือง ทอพรวิทย์	รุ่งเรือง ทอพรวิทย์	
๘๐	น.ส. รัชติรา กลมกล่อม	รัชติรา กลมกล่อม	รัชติรา กลม	
๘๑	นางสาว ปรัชญา ทอแก้ว	ปัทมา ทอแก้ว	ปัทมา ทอแก้ว	
๘๒	นางสาว อธิชัย นัยพินันท์	อธิชัย นัยพินันท์	อธิชัย นัยพินันท์	
๘๓	นางสาว สุวิทย์ นารัตน์	สุวิทย์ นารัตน์	สุวิทย์ นารัตน์	
๘๔	น.ส. อธิศรา นิลนิล	อธิศรา นิลนิล	อธิศรา นิลนิล	
๘๕	นางสาว วิสัณห์ พลอดิพงษ์	วิสัณห์ พลอดิพงษ์	วิสัณห์ พลอดิพงษ์	
๘๖	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๘๗	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๘๘	นางสาว วรุตตา สาดเชือก	วรุตตา สาดเชือก	วรุตตา สาดเชือก	
๘๙	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๐	นางสาว อธิชัย นัยพินันท์	อธิชัย นัยพินันท์	อธิชัย นัยพินันท์	
๙๑	นางสาว วิสัณห์ นัยพินันท์	วิสัณห์ นัยพินันท์	วิสัณห์ นัยพินันท์	
๙๒	น.ส. กรวิภา สมนิ	กรวิภา สมนิ	กรวิภา สมนิ	
๙๓	น.ส. อธิศรา สมนิ	อธิศรา สมนิ	อธิศรา สมนิ	
๙๔	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๕	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๖	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๗	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๘	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๙๙	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	
๑๐๐	นางสาว สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	สมนิ สมนาม	

	ชื่อ - สกุล	ลายมือชื่อ (ช่วงเช้า)	ลายมือชื่อ (ช่วงบ่าย)	หมายเหตุ
๑	นางสาวอัมภาจิ ชัยบุญญา	อัมภาจิ ชัยบุญญา	อัมภาจิ ชัยบุญญา	
๒	นาย อภิรักษ์ เวชชีพรโศ	อภิรักษ์ เวชชีพรโศ	อภิรักษ์ เวชชีพรโศ	
๓	นางสาวอานันท์ กุศลวานะสินทร	อานันท์ กุศลวานะสินทร	อานันท์ กุศลวานะสินทร	
๔	นายประสิทธิ์ นาคารักษ์ไธ	ประสิทธิ์ นาคารักษ์ไธ	ประสิทธิ์ นาคารักษ์ไธ	
๕	นายธิดาชา ขาประมวณ	นาง ธิดาชา ๕/๒/๕๕๐๐	นาง ธิดาชา ๕/๒/๕๕๐๐	
๖	นายเรณู กอแก้ว	เรณู กอแก้ว	เรณู กอแก้ว	
๗	นายวิเศษ พวงสวัสดิ์	วิเศษ พวงสวัสดิ์	วิเศษ พวงสวัสดิ์	
๘	นายไพฑูริ โปธิ์ธัญ	ไพฑูริ โปธิ์ธัญ	ไพฑูริ โปธิ์ธัญ	
๙	นายประสิทธิ์ จันทร	ประสิทธิ์ จันทร	ประสิทธิ์ จันทร	
๑๐	นางสาวอัมพร ทอสิม	อัมพร ทอสิม	อัมพร ทอสิม	
๑๑	นางสาวอริดา อรรถธัญ	อริดา อรรถธัญ	อริดา อรรถธัญ	
๑๒	นางสาวกมลทิพย์ เวชชีพรโศ	กมลทิพย์ เวชชีพรโศ	กมลทิพย์ เวชชีพรโศ	
๑๓	นายบุญ ภาณุกรสิน	บุญ ภาณุกรสิน	บุญ ภาณุกรสิน	
๑๔	นายสมิต สุขนิม	สมิต สุขนิม	สมิต สุขนิม	
๑๕	นายอานันท์ อานันท์	อานันท์ อานันท์	อานันท์ อานันท์	
๑๖	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๑๗	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๑๘	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๑๙	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๐	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๑	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๒	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๓	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๔	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๕	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๖	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๗	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๘	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๒๙	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	
๓๐	นายอัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	อัมพร นาคกร	

สรุปเป้าหมายและงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผน 4 ปี)										
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา										
ด้านอาชีพการเกษตร										
ประเภทแผน(โครงการ/กิจกรรม)	หน่วยนับ	งบประมาณ	ปี2568		ปี2569		ปี2570		ปี2571	
		ต่อหน่วย	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
1.แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี										
1.1 โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวอย่างเหมาะสม										
กิจกรรมจัดทำแปลงส่งเสริมการปลูกข้าว	ไร่	4,000	5	20,000.0	5	20,000	5	20,000	5	20,000
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และอบรมเกษตรกร	คน	300	30	9,000.0	30	9,000	30	9,000	30	9,000
1.2 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง										
กิจกรรมการจัดอบรมหรือจัดเวทีเรียนรู้	คน	200	20	4,000.0	20	4,000	20	4,000	20	4,000
กิจกรรมสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ไร่	700	100	70,000.0	100	70,000	100	70,000	100	70,000
1.3 โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล										
กิจกรรมพัฒนาศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงระดับตำบล	จุด	200,000	1	200,000.0	1	200,000	1	200,000	1	200,000
1.4 โครงการถ่ายทอดความรู้ Smart Farmer	คน	4	4	8,000.0	4	8,000	4	8,000	4	8,000
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และอบรมเกษตรกร	คน	600	50	30,000.0	50	30,000	50	30,000	50	30,000
2.แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)										
2.1 โครงการจัดหาหน่วยสินค้าเกษตรคุณภาพดี										
กิจกรรมประชุมวางแผนการดำเนินงาน	ครั้ง	1,000	5	5,000.0	5	5,000	5	5,000	5	5,000
กิจกรรมบริการสาธิตการไถกลบตอซังฟางข้าว	จุด	95,000	1	95,000.0	1	95,000	1	95,000	1	95,000
รวมทั้งสิ้น				441,000.0		441,000		441,000		441,000

สรุปเป้าหมายและงบประมาณแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (แผน 4 ปี)										
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลบ้านกุ่ม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา										
ด้านอาชีพการเกษตร										
ประเภทแผน(โครงการ/กิจกรรม)	หน่วยนับ	งบประมาณ	ปี2568		ปี2569		ปี2570		ปี2571	
		ต่อหน่วย	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
3.แผนปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากร										
3.1 โครงการบริการสาธิตการไถกลบตอซังฟางข้าว										
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้และอบรมเกษตรกร	คน	200	20	4,000.0	20	4,000	20	4,000	20	4,000
กิจกรรมบริการสาธิตการไถกลบตอซังฟางข้าว	ไร่	350	200	70,000.0	200	70,000	200	70,000	200	70,000
3.2 โครงการส่งเสริมการปลูกข้าวปลอดสารพิษ										
กิจกรรมถ่ายทอดความรู้	กลุ่ม	1	1	100,000.0	1	100,000	1	100,000	1	100,000
รวมทั้งสิ้น				174,000.0		174,000		174,000		174,000